

Xogos tradicionais para tempos de recollida. Xogos para estar na casa e en espazos reducidos pola COVID-19

Apolinar Varela

Universidade de Navarra / Observatorio do Patrimonio Lúdico Galego

agrana@unav.es

REVISTAGALEGA
DE EDUCACIÓN

ISSN: 1132-8932

Páx. 88-89

Patrimonio Lúdico Galego

O 14 de marzo do 2020, coa declaración do estado de alarma e a imposición dun confinamento sanitario nos fogares, xogar ao ar libre, na rúa, na escola, nas extraescolares, nas ludotecas, foi imposible para todas as crianzas galegas, e iso perdurou até o 27 de abril do mesmo ano. Deste xeito, xogar era algo que soamente se podía dar nos fogares. Ante este novo contexto o *Observatorio do Patrimonio Lúdico Galego*, en colaboración co proxecto colaborativo *aulas-galegas.org*, pon en marcha a iniciativa *Xogos tradicionais galegos para tempos de recollida: xogos para seren practicados na casa e en espazos reducidos*, con tres obxectivos globais: ofrecer ás crianzas a posibilidade de manter a actividade lúdica nos fogares; promover o xogo nas familias; fomentar os xogos tradicionais en contextos de incerteza e impredecibilidade.

Esta proposta consistiu na creación dun catálogo de xogos tradicionais (motores, xoguetes, enredos...) específicos para aquel momento. No sitio web www.xogostradicionais.gal –a base de datos en Rede de recursos sobre o patrimonio lúdico galego– creouse unha xanela específica para o proxecto, mentres simultaneamente se facía difusión nas redes sociais do propio *Observatorio* e das entidades que o compoñen (Instagram, Facebook...). Deste xeito, o potencial público podería acceder en calquera momento aos recursos e xogos propostos na web. Estes xogos eran publicados diariamente durante o primeiro grande confinamento.

Á hora de presentar os xogos foron organizados en catro bloques; *xogos tradicionais* (abellón, boliches, cobolote...); *papiroflexia e enredos con materiais de refugallo* (barcos, sombreiros, avións...); *enredos con rollas de cortizas* (carros, barcos, animais...); xogos de construír (colares, papaventos...). En total configúrouse un catálogo de 282 xogos e enredos para practicar na casa. Todos os xogos propostos están pensados para que todos os membros das familias poidan xogar e, de paso, fortalecer as relacións intrafamiliares.

Ademais, a variedade de recursos propostos permite desenvolver os xogos

con medios escasos, xa que moitos deles poden practicarse sen nada e, aqueles que requiran dalgún tipo de xoguete ou imlemento, estes poden ser elaborados con materiais de reciclaxe ou cun moi escaso investimento económico. E outro elemento a destacar, son as posibilidades que posúe este catálogo para ser aplicado no contexto educativo, tanto na súa modalidade remota como na presencial.

Como principais resultados debe indicarse que as consultas referidas aos *Xogos tradicionais galegos para tempos de recollida* aumentaron o tráfico na web. Isto constata o interese da poboación nos xogos propostos, como tamén o fai o recoñecemento da iniciativa coa presenza nos medios de comunicación (TVG, Cadeña SER, Diario Nós, etc).

A experiencia, por outra parte, verá a luz en formato de libro impreso nos próximos meses, pois o catálogo elaborado supón un chanzo máis no proceso de investigación e de difusión dos xogos tradicionais galegos. O certo é que ata o momento non existían practicamente publicacións que achegasen o riquísimo patrimonio lúdico galego a unha situación –no caso que nos ocupa– de privación de liberdade e confinamento, pero tampouco –dunha maneira máis xenérica– a espazos reducidos e a unha concorrencia mínima de xogadores/as. Cabe lembrar que os nosos xogos son, en xeral, produto dunha sociedade rural, mariñeira e vilega onde nin os espazos nin o número de concorrentes significaban un problema. ■

